

Український державний університет імені Михайла
Драгоманова
Педагогічний факультет

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)**

**«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ»**

VI семестр, 2024-2025 н. р.

Галузь знань
01 Освіта/Педагогі
ка
Спеціальність
015 Професійна
освіта
**Освітньо-
науковий ступінь**
доктор філософії

Назва кафедри та викладач / викладачі Кафедра педагогіки
Викладач: Шевченко А.Ф. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету
Інформація про викладача на сайті факультету:
<https://kp.pf.npu.edu.ua/index.php/sklad-kafedri/341-shevchenko-andrii-fedorovych>
E-mail: a.f.shevchenko@npu.edu.ua

I. Основна мета/цілі навчання Розкриття основних питань сучасної неперервної професійної освіти; тенденцій розвитку змісту, методів та форм педагогічної взаємодії.
Основними завданнями вивчення дисципліни є : формування системи проєктувальних та оцінних умінь та навичок, розвиток адаптаційних здібностей; створення умов для оволодіння прийомами моделювання сучасного навчального заняття; формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності за основними освітніми програмами вищої освіти; розв'язувати завдання власного професійного та особистісного розвитку; орієнтувати слухачів на навчально-виховну, науково-методичну, соціально-педагогічну, культурно-освітню діяльність.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі Навчальна дисципліна обов'язкова

III. Обсяг навчальної дисципліни	Кількість кредитів	3 кредити
	Загальна кількість годин	90
	Лекційні заняття	20
	Семінарські/практичні заняття	-/24
	Самостійна робота	46

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни **Модуль I. Загальні основи функціонування вищої професійної освіти**
Тема 1.1. Професійна освіта як соціокультурний інститут.
Зміст теми: тенденції суспільного розвитку і вимоги до підготовки спеціалістів у вищій школі; основні категорії професійної освіти; мета, завдання та принципи професійної освіти; педагогічний процес у професійній школі.
Тема 1.2. Правові засади вищої професійної освіти.
Зміст теми: законодавство України про освіту; концепція розвитку професійної освіти в Україні та шляхи вдосконалення навчально-виховного процесу; положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) та шляхи

його впровадження у практику; організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні.

Тема 1.3. Неперервна освіта як світова тенденція.

Зміст теми: зміст поняття «неперервна освіта»; система неперервної освіти в Україні; загальні принципи розвитку теорії і практики неперервної освіти; педагогічна самоорганізація в системі безперервної освіти; впровадження організаційних технологій неперервного професійного навчання.

Модуль II. Дидактика вищої професійної освіти

Тема 2.1. Сутність процесу професійного навчання у закладі вищої освіти.

Зміст теми: процес професійного навчання; діяльність викладача та студентів у процесі розв'язання освітньо-виховних завдань; функції професійного навчання; принципи професійного навчання.

Тема: 2.2. Характеристика змісту освіти в контексті компетентнісного підходу.

Зміст теми: визначення змісту професійного навчання як педагогічна проблема; проектування освітнього процесу в вищому навчальному закладі; конструювання змісту професійної освіти; науково-теоретичні основи побудови програм професійної освіти; загальні підходи до відбору змісту професійної освіти на макро та мікро рівні; система компетентностей: інтегральна, загальні, фахові; професійна компетентність – базова характеристика діяльності фахівця.

Тема 2.3. Організація педагогічної взаємодії в закладі вищої освіти.

Зміст теми: методи теоретичного професійного навчання; методика підготовки та проведення інтегрованих теоретичних і практичних занять; проблеми формування мотивації учіння у студентів.

Тема 2.4. Дидактичні питання організації практичної підготовки студентів.

Зміст теми: практика студентів як важлива складова професійної їх підготовки; цілепокладання в практичній підготовці студента; особливості організації та проведення різних видів практик; первинна адаптація до умов, максимально наближених до реальної майбутньої роботи.

Тема 2.5. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти.

Зміст теми: сутність поняття «дистанційне навчання»; дистанційне навчання у вищій школі; взаємодія між учасниками в умовах дистанційного навчання; гнучкість місця, часу, темпу та траєкторії навчання; засоби організації дистанційного навчання; інструментарій дистанційного навчання.

Тема 2.6. Діагностика, контроль та оцінювання рівня компетентнісних досягнень здобувачів вищої освіти.

Зміст теми: контроль як невід'ємна складова управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів; основні завдання системи контролю якості підготовки майбутніх фахівців; особистісний підхід щодо оцінювання навчальної роботи студентів; правила сучасного оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців.

Тема 2.7. Методика розробки письмової екзаменаційної (курсової, дипломної, магістерської) роботи.

Зміст теми: послідовність виконання письмових екзаменаційної, курсової, дипломної робіт; підготовчий етап роботи над екзаменаційною (курсовою, дипломною) роботою; робота над текстом екзаменаційної (курсової, дипломної) роботи; заключний етап роботи над екзаменаційною (курсовою, дипломною) роботою; підготовка до захисту та захист письмової екзаменаційної (курсової, дипломної) роботи; керівництво курсовою/дипломною роботою та її рецензування; типові помилки в написанні та оформленні курсової, дипломної, магістерської роботи.

Тема 2.8. Забезпечення цілісності й самокерованості педагогічного процесу закладу вищої освіти.

Зміст теми: форми організації навчального процесу у закладі вищої освіти; семінарське заняття, консультація, лабораторно-практичне заняття; самостійна робота; організація діяльності здобувачів вищої освіти з використанням методів

проблемного навчання; організація самостійної роботи студентів під час дистанційного навчання; використання гри у освітньому процесі закладу вищої освіти.

Модуль III. Особистість викладача в системі вищої професійної освіти

Тема 3.1. Педагогічна культура викладача закладу вищої освіти.

Зміст теми: сутність та основні компоненти педагогічної культури; педагогічна майстерність викладача вищої школи. педагогічна техніка; педагогічне спілкування в системі професійних цінностей викладача різновид соціальної ситуації; шляхи формування педагогічної культури викладача вищого навчального закладу.

Тема 3.2. Викладач як суб'єкт педагогічної взаємодії закладу вищої освіти.

Зміст теми: особливості педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти; основні вимоги, яким має відповідати сучасний викладач; функції викладача закладу вищої освіти; зміст діяльності викладача у навчальному процесі закладу вищої освіти.

Тема 3.3. Функції професійної діяльності тьютора в системі дистанційної освіти.

Зміст теми: специфіка педагогічної комунікації у дистанційному навчанні; взаємодія викладача та студента як засіб ефективної передачі інформації в умовах дистанційної освіти; основні уміння викладача дистанційної системи освіти, що сприяють успішній організації навчального процесу; готовність викладача до професійної діяльності в системі дистанційної освіти.

Тема 3.4. Мобільність викладача закладу вищої освіти.

Зміст теми: педагогічні умови формування професійної мобільності майбутнього викладача; мобільність як перспективна складова освітнього процесу; теоретичні проблеми дослідження наукових засад професійної мобільності викладача вищої школи.

3.5. Професійна усталеність викладача закладу вищої освіти.

Зміст теми: професійна усталеність-синтез властивостей і якостей особистості викладача; структура професійної усталеності; характеристика компонентів професійної усталеності.

Модуль IV. Специфіка науково-педагогічного дослідження у закладі вищої освіти

Тема 4.1. Методологія науково-педагогічного дослідження.

Зміст теми: поняття про методологію педагогіки; педагогічне дослідження і його рівні; принципи науково-педагогічного дослідження; категоріальний апарат педагогічного дослідження; логіка педагогічного дослідження.

Тема 4.2. Організація та проведення педагогічних досліджень.

Зміст теми: педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності; класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом; проблема дослідження; тема дослідження; актуальність дослідження; об'єкт і предмет дослідження; мета і завдання дослідження; гіпотеза дослідження; методологічні і теоретичні засади педагогічного дослідження; наукова новизна і теоретичне значення результатів дослідження; практичне значення результатів дослідження та їх впровадження; достовірність (вірогідність результатів дослідження); предмет захисту.

V. Результати навчання

ПРН1. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях українського та міжнародного рівня, брати участь у міжнародних проектах.

ПРН3. Планувати, виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з проблем професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї з використанням

сучасного інструментарію.

ПРН4. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проекти у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у цій сфері та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

ПРН6. Інтегрувати передові концептуальні та методологічні підходи з науково-дидактичних, виховних, адаптивних та інших основ професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова (нова редакція)» (затвердженого на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова «09» березня 2023 року, протокол №3).

Поточний контроль:

Критерії оцінювання написання студентом власного тестового завдання з курсу «Теорія і практики професійної освіти». Тестове завдання складається з 10 запитань і однієї правильної відповіді. Тестове завдання, розроблене студентом, оцінюється до 5 балів.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	ставиться за чітку відповідність тестового завдання ресурсам щодо вступу до спеціальності; ґрунтовність питань і відповідей тестового завдання; наявність 10 запитань тестового завдання;
4	ставиться за часткову відповідність тестового завдання ресурсам щодо вступу до спеціальності; можлива наявність 8 запитань тестового завдання;
3	ставиться за ставиться за незначну відповідність тестового завдання ресурсам вступу до спеціальності можлива наявність 6 запитань тестового завдання;
2	ставиться за невідповідність тестового завдання ресурсам щодо вступу до спеціальності; можлива наявність 4 запитань тестового завдання.

Критерії оцінювання виконання студентом модульних контрольних робіт. Передбачено виконання 4 модульних контрольних робіт, за які магістрант отримує до $10 \cdot 4 = 40$ балів. Модульні контрольні роботи складаються з 20 тестових питань і трьох відповідей, одна з яких правильна.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
9-10	ставиться за правильні відповіді на 17-20 питань модульної контрольної роботи;
7-8	ставиться за правильні відповіді на 14-16 питань модульної контрольної роботи;
5-6	ставиться за правильні відповіді на 9-12 питань модульної контрольної роботи;
0-4	ставиться за правильні відповіді на 1-8 питань модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання створення студентом власних мультимедійних презентацій на теми, пов'язані з професійною діяльністю пошукача. Такі мультимедійні презентації оцінюються до 20 балів:

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
9-20	глибоке розуміння теми, пов'язаної з власною чи майбутньою професійною діяльністю; за розробку яскравого дизайну

	<i>мультимедійної презентації;</i>
8-17	<i>розуміння теми, пов'язаної з власною чи майбутньою професійною діяльністю; за розробку мультимедійної презентації;</i>
3-7	<i>наявні деякі помилки у розумінні теми, пов'язаної з професійною діяльністю; за розробку мультимедійної презентації, але невелику за обсягом;</i>
0-2	<i>ставиться за не розуміння теми чи проблеми дослідження</i>

Критерії оцінювання створення студентом власного портфоліо. Створення студентом власного портфоліо оцінюються до 10 балів:

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
9-10	<i>за правильне та всебічне висвітлення тих досягнень, які вже має студент;</i>
7-8	<i>ставиться за висвітлення тих досягнень, які вже має студент;</i>
5-6	<i>ставиться за спрямування зусиль на висвітлення тих досягнень, які вже має студент;</i>
0-4	<i>ставиться за деякі помилки висвітлення тих досягнень, які вже має студент.</i>

Підсумковий контроль: *екзамен у VI семестрі.*

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у формі виконання трьох письмових завдань. На екзамен виносяться питання, що відповідають навчальній програмі з дисципліни і доводяться до відома студентів викладачем. Результати екзамену оцінюються за 40-бальною шкалою та виставляються у відповідну графу в відомості. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума кількості балів поточного контролю (60 балів) та підсумкового (екзамену) (40 балів).

VII. Політика курсу

Дні й години для консультацій: *консультації проводяться за графіком кафедри: щоп'ятниці після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.*

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: *відпрацювати пропущені заняття здобувач може в години консультацій; доскласти або перескласти завдання може протягом двох тижнів після заняття, на яких воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (у разі, коли здобувач не має поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.*

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Білега О. В. Проблеми організації дистанційного навчального процесу у вищій школі. (2020).
2. Дем'яненко Н. М. Відкритий освітній простір університету: контекстно-компетентнісна модель підготовки фахівця педагога. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Історико-педагогічні студії / гол. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Випуск 15-16 : VII Морозівські читання : "Педагогіка у відкритому освітньо-науковому просторі: сутність, проблеми, майбутнє", 18-19 листопада 2022 р. С. 44-54.
3. Дудка Т. Ю., Чумак М. Є. (2024). Формування проектної компетентності аспірантів у системі реалізації завдань професійної освіти в умовах вищої школи. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, (216), 30-36.
4. Жеманова О. А. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів, проблеми та шляхи їх рішення в вузівській педагогіці. Scientific Journal "VIRTUS". 2020. С. 83-86. URL : <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/3045> (дата звернення: 23.03.2022).
5. Зеленов Є. А., Кобзар М. В., & В. І. Теміров. Проблеми дистанційного навчання: досвід та перші висновки. Духовність особистості: методологія, теорія і практика (2021): 83-92.
6. Ієвлев О. М. Реалізація дидактичних принципів у процесі формування професійно-педагогічної мобільності майбутнього викладача. Гірська школа

Українських Карпат. 2019. № 20. С. 97-101.

7. Каленський А. А., Лузан, П. Г., Ваніна, Н. М., Пащенко, Т. М., Кравець, С. Г., Пятничук, Т. В. (2018). Стандартизація професійної освіти: теорія і практика. Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 5-19 березня 2018 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. К. : ІПТО НАПН України, 2018. 280 с.

8. Калініченко А. Організація роботи тьютора при дистанційній формі навчання. 2021, 258 с.

9. Калмикова Ю. Дуальна освіта в системі професійної освіти: поєднання досвіду Словаччини з досвідом України. Інноваційна професійна освіта. – Випуск 1(2). Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (29 квітня, 17-20 березня 2022 р.) / Інститут професійної освіти НАПН України; за ред. В.О. Радкевич. Київ: ІПО НАПН України, 2022. 279 с. С. 118-122.

10. Каменська І. С. Педагогічна практика як фактор саморозвитку та самовдосконалення майбутнього педагога професійного навчання. (2019). <http://surl.li/fuocf> (дата звернення: 3.12.2021).

11. Каплінський В. В., et al. Методика проведення практичних занять у вищій школі як важлива умова формування методичної компетентності студентів. 2017. <http://surl.li/fuods> (дата звернення: 10.12.2021).

12. Колісниченко А. В. Професійна мобільність як вагома складова підготовки до міжкультурної комунікації. Актуальні питання та проблеми розвитку сучасної мови та літератури: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 14-15 серпня 2020 року. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2020. С. 130-132.

13. Куратор (тьютор) академічної групи: функції і методика виховного впливу. URL: http://pedagogika.2014.blogspot.com/2014/12/blog-post_64.html (дата звернення: 22.01.2023).

14. Курлянд З.Н. Формування професійної усталеності викладача вищої школи. Проблеми розвитку педагогіки вищої школи в XXI столітті: теорія і практика. Одеса, 2002. С.17-24.

15. Кухаренко В. М. Тьютор дистанційного та змішаного навчання : навч. посібник; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Міленіум, 2019. 307 с.

16. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 284 с.

17. Левківська А. Забезпечення мобільності викладача шляхом інструментальних та загальнонаукових компетентностей в умовах дистанційного навчання. Матеріали конференції МЦНД, 2020, 40-43.

18. Лук'янова Л.Б. (2018). Сучасні тенденції підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослими в європейських країнах. Андрагогічний вісник, (10), 7-17. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/98/128> (дата звернення: 06.02.2023).

19. Майборода Р. В. Професійна мобільність викладача як складова соціального капіталу. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені ВО Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки, 2018, 3 (2): 189-192.

20. Мирончук Н.М. Професійна діяльність викладача вищої школи: суспільні виклики та проблеми змісту підготовки // Професійна освіта: андрагогічний підхід: монографія / кол. авторів; за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2018. С. 146-172.

21. Панченко В. В. Сутність контролю навчальної діяльності студентів: сучасний аспект. Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. 2017. Вип. 76(2). С. 109-112.

22. Радкевич В.О., Пуховська Л.П., Бородієнко О.В., Радкевич О.П., Базелюк Н.В., Корчинська Н.М., Леу С.О., Артемчук В.В. (2018). Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід : монографія (В.О. Радкевич). Київ: ІПТО НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711545/>

(дата звернення: 03.03.2023).

23. Sokolova I. Європейські підходи і практики забезпечення якості вищої освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика 2* (2020): 104-113.

24. Спірін О. М. & А. В. Яцишин, С. М. Іванова, А. В. Кільченко, Л. А. Лупаренко. Модель інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 59, вип. 3. С. 134-154.

25. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : навч. посіб. для магістрантів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» / [авт.-укл.: Т.О.Дороніна]. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 250 с.

26. Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному освітньому середовищі: монографія [Електронне видання] / кол. авт; за заг. ред. проф. Н.П. Волкової, О.О. Лаврентьєвої. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. 498с.

27. Шоробура І., Рашина І. Викладач-тьютор як суб'єкт дистанційного освітнього процесу. *Освітні обрії*, 2020, 51.2: 110-112.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол № 1 від 25 серпня 2024 року